

NEREDI V GUATEMALI

Pretekli teden so v Guatemali ponovno izbruhnil neredi, ki pa so jih kmalu zadušili. Sedaj so jih povzročili privrženci prejšnjega predsednika Arbenza. Zavzeti so nameravali letališče, ki je le nekaj kilometrov oddaljeno od glavnega mesta. Oborožene sile vojaške junte pa so upor preprečile. Prav tako so v Guatemali izbruhle študentske stavke. Predsednik vojaške junte je še zmeraj polkovnik Armaz, vendar pravijo, da se je njegova moč občutno zmanjšala.

TRZAŠKO VPRAŠANJE
PRED UREDITVIJO

Kakor poroča Jugopress, so dani vsi pogoji za skorajšnje ureditev tržaškega vprašanja, ki naj bi nadomestila anglo-ameriški sklep od 8. oktobra 1953. Zelo verjetno je, da bo tržaško vprašanje iznenada urejeno.

SE O MCCARTHYJU

Republikanski senator Robert Watkins je postal predsednik senatne komisije, ki bo vodila preiskavo o Mc Carthyju. Ta komisija bo odločila, ali naj prosilega senatorja senat »obsodi«, kakor je namreč predlagal republikanski senator Flinders.

TAJINSTVENI OBISK

Sovjetski veleposlanik v Washingtonu Zarubin, je obiskal ameriško zunanje ministrstvo, vendar tamkaj nočejo ničesar povedati, o čem so se razgovarjali.

BEVAN PREKLICAL
KANDIDATURO

Vodja levega krila laburistov Bevan je uradno preklical svojo kandidaturo na eno izmed mest v izvršnem odboru stranke, ki je pridržano za predstavnika krajevnih laburističnih sekcij. Potemtakem od septembra dalje Bevan ne bo več član izvršnega odbora.

ARETACIJE NA ČESKEM

Češkoslovaška časopisna agencija poroča, da so na Češkoslovaškem, kakor so izjavili na notranjem ministrstvu, pred dnevi prijeli več desetih agentov neke zahodnonemške vojnuske organizacije, ki je skušala na Češkem ustvariti vohunsko mrežo.

VELIKE DEMONSTRACIJE

V maroškem pristanišču Lyautey so ponovno izbruhle velike demonstracije. Policija in vojska sta moralno uporabiti orožje, da sta demonstrante razgnali. Pri tem je bilo več oseb težje in lažje ranjenih.

Uspešen zaključek sejma

38.000 obiskovalcev - Nad 200 milijonov sklenjenih pogodb

Letošnji četrti Gorenjski sejem je za nami. Kot običajno se ob takih priložnostih analizirajo uspehi in napake, pomanjkljivosti in podobno.

V današnjem članku bi se najprej zadržali pri uspehih sejma. Moramo reči, da je sejem letos v vsakem oziru prav dobro uspel, enakega mnenja pa so tudi številni razstavljalci, ki so nadvse zadovoljni odšli s sejma. Z nad 200 sklenjenih pogodb neposredno na sejmu in za okoli 120 milijonov med tem časom prodanega blaga v tovarnah nam dokazujejo našo trditve.

Najbolj so se seveda odrezali tekstilci, ki so prodali za okoli 105 milijonov dinarjev blaga. Lahko bi ga pa seveda še neprimerno več, če bi ga imeli toliko na razpolago. Kovinska in usnjarska industrija sta tudi lahko kar zadovoljni. Seveda bi tudi te tovarne lahko prodale neprimerno več, če bi imele zadostne proizvodne zmogljivosti, kajti povpraševanje za temi izdelki je bilo precejšnje. »Tiki« iz Ljubljane bi lahko ob večji iznajdljivosti prodal neprimerno več, ravnotako pa tudi »Niko« iz Zeleznikov.

Prav dobro se je odrezala »Alka« iz Dupelja, ki je sorazmerno majhen obrat, prodala pa je za več kot 16 milijonov dinarjev čevljev. Na sejmu se je tako preskrbela z delom za najmanj 3 mesece. Tudi »Planika« in pa »Standard« sta precej prodala. Vsi obrtniki, ki so razstavljali pohištvo, so ga tudi večinoma prodali, zelo zadovoljna pa je predvsem »Roletas«, ki bi lahko še več prodala. Misliti bo treba vsekakor na razvoj tega mnogo obetajočega mladega podjetja.

Zivilska industrija je prav tako lahko zadovoljna. Podjetje »Vino« Kranj, ki je imelo ves čas razstave tudi vinsko poljudstvo, se je prav dobro uveljavilo in močno izpodrinilo svojo konkurenco.

Na sejmu pa je bilo tudi ne-

kaj pomanjkljivosti. Razen tistih, ki smo jih navedli že v prejšnji številki našega lista, bi še povedali prirediteljem, da se bodo v bodoče morali resneje spoprijeti z organiziranjem učinkovitejše propagande. Treba bo žrtvovati nekaj več sredstev v te namene, saj je znano, da se tako naložen denar kaj dobro in hitro obrestuje.

Gorenjski sejem je vsakoletna gospodarska prireditve, za-

radi tega vsekakor ne bi bilo napak prihodnje leto navesti, da bo prihodnji Gorenjski sejem že peti po vrsti. To bi mu dalo na vsak način še večji pomen.

Brez dvoma je letošnji Gorenjski sejem uspel, pričakujemo pa, da se bo v bodoče še bolj uveljavil, za kar pa bodo potrebni nemajhnji napori tako prirediteljev kot posameznih razstavljalcev.

O praznovanju v Predosljah

Pester prikaz kulturne in društvene dejavnosti

Vsokogar, ki ga je v nedeljo zanesla pot na Kokrico, v Predoslje ali v Britof, so opozorili številni mladi, zastave in cvetje na velik praznik, ki so ga slavili predoseljski občani. To je bil njihov prvi občinski dan

Praznovanje se je pričelo že v soboto zvečer z dramskim prikazom dogodkov iz leta 1941. Zatem so predvajali jugoslovanski film »Rdeči cvet«, nakar so se občani zbrali ob kresu.

V nedeljo dopoldne so odkrili

sodelovali borci na konjih, pionirji, člani Socialistične zveze, strelska družina, gasilci iz Britofa, Predoselj in Suhe, KZ Kokrica, fizikturni aktiv, delovni kolektiv Opekarne Bobov in tovarne rastlinskih olj Britof, narodne noše itd. itd.

V Predosljah je sprejela spreved velika množica domačinov in nekaj tujih gostov na častni tribun. Med njimi so bili narodni heroji tovarišica Mira Svetina, Franc Stefe-Miško, Luka Suhadolnik, tov. Toplak in drugi. Nato je sledilo slavnostno zborovanje, na katerem je govoril tudi tovariš Ivo Svetina in čestital prebivalstvu občine Predoslje k njegovim uspehom. Dejal je, da je najtežji čas vojne graditve socializma že za nami in da so proslava občinskih praznikov vstaje, ki spada v mozaik republiških in državnih praznikov vstaje, že znak stabilizacije naših razmer. Dalje je tovariš Svetina obrazložil tudi vzroke teh praznovanj, to je, da obujamo spomine na slavne dneve naše narodnoosvobodilne vojne in obenem pregledamo dosežene uspehe ter pripravimo načrte za uresničitev novih ciljev, ki jih imamo še pred seboj. Povedal je tudi nekaj besed o napredku v našem gospodarstvu in o uspehih zunanje in notranje politike naše države.

Ob zaključku zborovanja je tovariš Janko Stefe prebral resolucijo, ki so jo občani Predoselj ob prvem občinskem prazniku poslali maršalu Titu na Brdo. Tudi šopek cvetja so mu poklonili kot izraz svojih simpatij.

Sprevedu so se priključili tudi fantje in dekleta v narodnih nošah

vstaje, ki je potekel kot ena sama zanimiva revija vsestranske delavnosti prebivalstva. — Nanj so se občani res skrbno pripravili.

spominski plošči dvema prvobornima: v Britofu Andreja Kmetu, na Kokrici pa Francu Mraku. Pri obeh slovesnostih se je zbrala precejšnja množica ljudi. Sodelovala je godba in Prešernov pevski zbor iz Kranja. Na Kokrici je ob odkritju plošče govoril republiški poslanec tov. Ivo Svetina, v Britofu pa tovariš Suhadolnik. V sprevedih so občani in gostje odšli še na pokopališči v Britof in Predoslje, kjer so položili vence na grobove padlih revolucionarjev in spomin nanju še enkrat počastili.

Popoldanski del slavlja je bil zelo pester. Ob enih je krenil dolg in veličasten spreved konjenikov, voz in avtomobilov iz Predoselj mimo Kokrice do Kranja, odtod v Britof in nazaj v Predoslje. Z njim so pripravili občani pravo presenečenje. Na okrašenih vozovih so prikazali delovne uspehe na vseh področjih njihovega marljivega udejstvovanja. V sprevedu so

Glas naših bralcev

Velika „hitrost“

V Kranju je zelo koristna ustanova za popraviljanje čevljev, ki sicer nima prav slovenskega imena. Gre namreč za »Brzopopraviljalnico čevljev« na Savskem bregu.

Ze pred več kot štirinajstimi dnevi sem prinesel čevlje v popravilo, računajoč da mi ga bodo popravili če že ne v dveh, treh dneh, pa vsaj v enem tednu. Toda močno sem se zmotil.

Skoraj vsak dan sem hodil in spraševal, ali so čevlji že go-

tovi ali ne in kdaj lahko pridem ponje.

Popraviljalnica se sicer nahaja v precej nerodnem položaju, ker del obrata ravno selijo in se je zaradi tega delo tudi deloma zamudilo. Toda z nekaj več iznajdljivosti in pa predvsem živahnosti bi tudi te objektivne težave lahko odstranili, kajti sedanje delo ni ravno v skladu z naslovom, ki ga popraviljalnica ima. Če pa ne morejo drugače, naj pa spremene napis, tako se vsaj ljudje ne bodo razburjali.

Banditen!«. Hitro, kolikor so mu dale sile, je skočil v bližnji jarek in gestapovec ga je zadel le v klobuk. Ker ni mogel obvestiti Gregorčiča, je poskusil obvestiti Finžgarja, ki je bil na drugem robu taborišča s šotorom. Toda ni se prišel do taborišča, ko je zagledal nove ovire, Nemce s hrbotom obrnjene proti njemu. Njihove puške so merile v taborišče, ki je pa bilo že izpraznjeno. Potuhnil se je v grmovje in se odločil, da bo tu počakal konca, pa naj že pride kar hoče. Iz bližnjega taborišča je zaslíšal govorjenje Nemcev in razbijanje loncev.

Medtem ko je tako čakal in poslušal, je zaslíšal, da so Nemci postali na nekaj pozorni in so se opominjali med seboj. In res ni minilo nekaj sekund, ko so zaropotali novi strel. Ni vedel kaj je bilo posledica tega streljanja, toda pozneje, ko je nevarnost minila, je lahko ugotovil, da sta padla v zasedo okoli taborišča Koren in Arzenšek.

Oblak je ležal tako še nekaj časa, ko je zaslíšal novo govorico. Prislíhnil je in v mislih že videl nove Nemce. Sele ko ga je po imenu poklical Stane Kersnik, je se streznil in videl, da so se sovražniki medtem že umaknili.

Oddahnil se je in se odprl za ostalimi v taborišče. Našli so grozno sliko. V taborišču je bilo vse razdejano. Videli pa so še nekaj, kar jih je najbolj bolesto presenetilo. Pokrila z odevjami sta ležala v mlakah krvi Koren in Arzenšek. Nem-

Razstava malih živali v Kranju

V dneh od 30. julija do 8. avgusta je bila v Kranju razstava malih živali, ki jo je priredilo Društvo rejcev malih živali. — Razstava je bila kar dobro obiskana, čeprav je imela hudega tekmeča v Gorenjskem sejmu.

Razstavni prostor je bil poln vsakovrstnih domačih in gozdnih živali. Zelo lep je bil primerek zlatega fazana in tudi kokoši so bile plemenitih pasem. V sredini kletk je zvito gledala pretkana lisička, pod njo pa uharica.

Prireditelje je treba vsekakor pohvaliti zaradi dobre organizacije razstave.

Ugotovili, da je bil to Ivan Finžgar, ki jih je počakal v zasedi. Ko so ga ranjenega ujeli, so ga najprej odpeljali v Begunje, nato pa so ga čez nekaj tednov kot talca ustrelili v Nemčiji.

Nemci so tega dne doživeli kar tri močne udarce. Cankarjeva četa je junaško prestala svoj ognjeni krst. Ta dogodek je bil zanje tudi težka preizkušnja, saj je smrt dveh borcev in smrt najboljšega aktivista na vse težko vplivala. Ta dogodek pa je pokazal tudi ljudem v dolini, kako se bo treba boriti, da bodo Slovenci lahko postali nekoč svobodni narod.

Borci Cankarjeve čete pa so bili prepričani, da bo svobodna Možaklja postala partizanski nov dom. Zvečer so ob tabornem ognju zapeli stare borbene in proletarske pesmi.

Cankarjeva četa je v tem prvem spopadu dobila izkušnje, ki so ji ogromno koristile že čez nekaj dni, ko so jih močne nemške sile napadle na Jelovici, kjer so 5. avgusta že formirali Cankarjev bataljon, katerega komandir je postal Jože Gregorčič, komisar pa Ivan Bertonec.

Tudi tu niso Nemci dosegli nobenih uspehov, čeprav so razpolagali z več sto možmi vojske, policije in žandarmerije. Zavedali so se, da tu ne gre več za navadne skrivače, v tem so videli že pravi upor, ki ga je sprožila borba na Možakljah dne 1. avgusta. Ta dan bo zapisan z glaznimi črkami v knjigo jeseniške zgodovine.

Iz Domžal

V nedeljo 8. avgusta so domažalski gasilci proslavljali svoj praznik. Popoldne so se zbrali na Glavnem trgu vsi gasilci in številni prebivalci, ki so prisostvovali razvitju prapora. Svečanost je bila prav prisrčna.

Po proslavi se je razvila po Domžalah povorka. Sprejaj so korakali gasilci in narodne noše na konjih; za njimi cela vrsta gasilskih praporov, nato pa otroci in odrasli.

V zadnji številki smo v članku »Ob 70-letnici domažalske godbe« zapisali, da bo proslava od 9. do 15. avgusta. Pripravljali odbor za proslavo pa se je odločil, da bo proslavo združil z občinskim praznikom od 29. avgusta do 5. septembra!

Ognjeni krst

Jesenjskih in javornjskih partizanov

Planota pred njimi se jim je kar naenkrat zazdela nevarna. Brez povelja so se spustili v dir čez njo, toda niso bili še na drugi strani, ko so ob robu gozda že zagledali svetleče se nemške čelade. Nemci so jim kazali hrbe. Njihove zelene obleke so bile skoro neopazne.

Kersnik, Kavčič in Vovk so se že umirili in pričeli meriti na Nemce, ki so čakali v zasedi. In da bi bili prvi strelj nanje res uspešni, so na štetje 1, 2, 3 vsi naenkrat ustrelili proti Svabom. Prvi Nemci so se zavalili po tleh. Preostali so pričeli bežati. To je bilo zanje presenečenje, ki ga niso pričakovali. Niso se znašli. Še novi strelji so padli po njih, v tem pa je pričelo pokati tudi z nasprotni strani in videti je bilo, da je Nemcem tudi od tam nekdo skočil v hrbet. Pričeli so bežati. Nemci so prvič spoznali, da niso popolni gospodarji na tem delu Slovenije.

Toda kaj se je medtem zgodilo v taborišču, je bila za skupino še vedno uganka.

Po odhodu skupine, ki je odšla v akcijo v Moste, je ostalo v taborišču le nekaj borcev za stražo, kuhar in ženske, ki niso bile oborožene.

Nočna eksplozija v Mostah je tudi v taborišču nekatere zbu-

dila. Mnogi so šele sedaj z vso resnostjo doumeli, da se bo pričelo zares in da je poleževanja in vadenja v streljanju konec. Z municijo pa bo treba varčevati.

Patrulja se je vrnila. Božič in Papler, ki sta odšla proti robu Možaklje, da bi videla, kaj se godi v dolini, sta že kmalu po polnoči zaslíšala sumljivo ropotanje iz Poljan. Kmalu sta lahko ugotovila, da to ne more biti drugega kot prihod Nemcev.

Se nekaj časa sta čakala in ogledovala dolino in opozorila taborišče. Približno čez eno uro je bilo slišati po poti z Obrance hojo več ljudi in tujo govorico. Sedaj sta vedela, da so na Možakljo prišli Nemci. Pomislila sta, kaj bo s taboriščem, ko jih več kot polovico manjka. Vse dobro orožje pa so pobrali tovariši, ki so odšli v akcijo.

Kmalu sta zagledala nemške čelade. Ze sta hotela streljati na sovražnike, pa sta se premislila, ko sta se spomnila, da morata najprej obvestiti taborišče. Skoraj vso pot sta pretakla. Božič je še tako nerodno padel, da je zamašil puški cev. Obvestila sta takoj vse šotore. Taler se je kaj hitro znašel ter dal povelje, naj se vsi zberejo in gredo v strelce iz taborišča, četudi izbrano mesto ni bilo

Razstava NOB v Tržiču

V času številnih proslav in prireditvev v počastitev občin-skega praznika v Tržiču je bila odpravljena tudi lepo urejena razstava Narodno-osvobodilne borbe Tržiča in njegovega okoliša.

Pri obhodu razstave je obiskovalec lahko videl in se seznanil s predvojnimi delovanjem partijske organizacije in voditeljev delavskega razreda v Tržiču, na čelu s sekretarjem Mestnega komiteja tov. Jarežičem, ravno tako pa tudi razvoju samega narodnoosvobodilnega gibanja in delovanja partizanskih enot na območju Tržiča. Nadvse pretresljivi je tudi pogled na storžiške žrtve, ki so zaradi gnusnega izdajstva padle 5. avgusta pod Storžičem.

Razen tega je še precej strokovnega in propagandnega materiala. Najbolj zanimive so publikacije in brošure — glasila raznih čet, bataljonov, odredov, kurirjev, minerjev itd. Te brošure so bile skoraj vse ročno

izdelane in zato zelo preproste, vendar iz njih izžareva ljubezen do narodnoosvobodilnega gibanja.

Na razstavi je tudi poseben oddelek, posvečen francoskim internirancem, ki so bili v koncentracijskem taborišču na Ljubelju. Razstavljeni so številna pisma in dopisnice, katere so Tržičani oddajali na pošti ter tako omogočili svojem internirancem, da so zvedeli za resnični položaj in stanje v taborišču.

Ob 200-letnici rojstva Jurija Vege

Letos je minilo dve sto let, odkar se je rodil slavni slovenski učenjak Jurij Vega, eden naših prvih znanstvenikov, doma v mali vasi moravške okolice, v Zagorici.

Jurij Vega je bil izredno bister fantič, izkazal se je zlasti kot matematik, ki je kasneje zrevolucioniral matematično vedo in so njegovi nauki, zlasti njegove logaritmične tablice, znane in razširjene doma in v sto izdajah po vsem svetu.

Vega se je odlikoval tudi kot topničarski strokovnjak, ki je postavil artilerijsko tehniko na povsem nove osnove in prav zato zmagal v mnogih bitkah. S tem si je priboril slavo in je tudi napredoval in dosegel celo najvišje odlikovanje: red Marije Terezije, ki je bil v takratni dobi določen le za ljudi iz najvišjih krogov. Vega je postal tako visok avstrijski oficir in bil povišan celo v baronski stan.

Da so si lastili Jurija Vege drugi narodi, razumemo danes še bolj, kakor takrat. Trdijo so, da je po rodu Španec in so njegovi predniki prbežali v bojih za španski prestol v Avstrijo.

To trditev tujega, Slovencev sovražnega tiska, je ovrgel profesor Ljudevit Hauptmann, ki je proučeval uradne zapiske in se je mudil tudi več dni v Moravski dolini, kjer je na podlagi rojstne knjige ugotovil, da se je rodil Jurij Vega v Zagorici 23. marca 1754.

Profesor Hauptman pa je tudi ugotovil, da je več rodov Vegovih prednikov zapisanih v rojstnih knjigah in raznih urbarjih moravške doline ter s tem dokazal slovenski rod učnjaka Vege.

Prav pomembno pa je tudi poveslilo francoskih internirancev, ki so ga poslali vsemu prebivalstvu Tržiča ob osvoboditvi, v katerem se zahvaljujejo za vsestransko, nesebično in tovariško pomoč prebivalstva.

Razstavo si je med drugimi ogledal in z občudovanjem izjavil, da je zelo pretresljiva in dokumentirana, tudi Alliot Daniel iz Elisabethville-a, ki je preživel v taborišču nad eno leto in pol.

Letošnje dvestoletnice Jurija Vege so se spomnili na več krajih naše domovine. Vegovo razstavo so priredili že februarja v Prešernovem kulturnem tednu v Litiji. Uvodno slovesnost je priredilo ljubljansko društvo matematikov in fizikov v marcu 1954. Krajevne svečanosti so bile tudi v Moravčah, skupne slavnosti pa v Zagorici, na kraju, kjer je stala nekoč Vegova rojstna hiša. Ta je bila uničena v času nemške

Letošnja nagrada učiteljem kranjskega okraja

Svet za prosveto in kulturo pri OLO Kranj je tudi letos nagradil vse prosvetne delavce kranjskega okraja. Kako? Imeli so na izbiro izlete v Portorož, Kumrovec ali Logarsko dolino.

Mnogo se nas je odločilo za Portorož. Čez 80 nas je bilo. Nikoli ne bomo pozabili vseh lepote in užitkov, ki nam jih je zapustila ta ekskurzija. Veliko smo videli, kar nam bo med šolskim letom koristilo pri predavanju zemljepisja, zgodovine in prirodoznanja.

Spotoma smo si ogledali Skočjansko jamo, videli smo prelepe konje lipicance. V Koprno smo občudovali morje in starinske, zgodovinske stavbe. Portorož nas je sprejel v svoj provvostni hotel »Palace«, kjer so nam nudili najboljšo hrano, pljačo in prenočišča. Morje nas je zvalo h kopanju, z motornim čolnom smo obšli Piran in Izolo. Prelepo je bilo!

Dva dni je trajal izlet in vsi

Uspelo gostovanje

V minulem tednu je gostovala Svoboda Jesenice, ki ima priznano folklorno skupino, v Kazini na Bledu. Folkloristi so tamkaj zaplesali v pristnih narodnih nošah gorenjske, vojvodinske, bunjevačke in druge jugoslovanske narodne plesne, program pa so izpopolnili pevec moškega zbora in kvintet zabavnega orkestra istega društva. Gostje, ki so napolnili Kazino, so dajali nastopajočim priznanje in kar niso mogli verjeti, da so to jeseniški železarji.

okupacije, ko so fašistični nasilniki vdrl v vas in jo 24. avgusta zažgali. Sedanji lastnik doma France Pokovec je rešil le spominsko ploščo. Na kraju nekdanjega Vegovega rojstnega doma stoji danes obnovljena domačija.

Mladinska knjiga je za dvestoletnico Vegovega rojstva pripravila posebno knjigo, ki naj približa slavnega gorenjskega rojaka vsej slovenski mladini. Jože Zupančič

veseli, prežeti lepote in vtisov. smo sedli v avto, ki nas je po kraških vaseh, mimo Postojne, kjer smo imeli zadnje zauzku, mimo Cankarjeve Vrhnike in bele Ljubljane pripeljal zopet v Loko, ki je bila tudi izhodišče potovanja.

Udeleženci tega izleta smo hvaležni OLO Kranj za ta velikodušni dar.

Jg.

Iz Cerklj

Preteklo soboto in nedeljo so imeli v Cerkljah prav lepo kulturno slavnost. Tamkajšnja godba na pihala je namreč slavila svojo 30-letnico. Za ta svoj jubilej so godbeniki pripravili v soboto zvečer koncert. Zal je bil le slabo obiskan. Godba se je poslušalcem predstavila z nekaterimi kar težkimi skladbami, ki so jih zadovoljivo izvajali. Vsekarer zaslužijo vse priznanje za trud, ki ga vlagajo v svoje delo.

terim je svoboda pomenila vse. Mračilo se je. Prišel je najprimernejši čas za beg.

Na dno vozičkov so se skrili trije interniranci, nanje pa so naložili kamenje. Nemeč je kot običajno predrezal naložene vagončke, toda ker je delo opravljaj nadse malomarno, ni opazil nič sumljivega.

Tovariši so vagončke odpravili na nasip, kjer so jih izpraznili in ko se je popolnoma stemnilo, so trije interniranci krenili na pot z željo, da bi čimprej našli zvezo s partizani.

Toda zasledovalci so jim bili za petami. Končno so se prišli po treh dneh bosi in raztrgani čez Karavanke do prve hiše na Koroskem, kjer so dobili zvezo s partizani in se jim pridružili. Mnogo truda in nadčloveških naporov je bilo potrebno, toda želja po svobodi je bila močnejša od zaprek in trpljenja.

Načrt je bil dobro zasnovan, vendar je nekdo vse izdal in akcija ni uspela; Nemci pa so po vsem tem še bolj terorizirali in mučili uboge ljudi.

BOSI ČEZ KARAVANKE

Dne 24. avgusta 1941 so bili v Ljubnem streljani od Gestapa prvi talci radovljanskega okraja: Feliks Kavčič, Miha Stular, Jože Krivic, Anton Krivic in Anton Snedic. Domačinom so naznanili, da so bili tovariši streljani iz maščevanja za likvidiranega fašističnega sodelavca iz domačega kraja. Pet življenj so zahtevali rablji na šega naroda za glavo domačega izdajalca. Pričačovali so, da bodo s terorjem pognali našemu ljudstvu strah v srce, toda kruto so se zmotili. Mučeniška kri naših najzavednejših sinov je vzplamtela v upor in strnila ljudstvo v neuklonljivo herojsko silo, ki je po štirih letih borbe pometilo z okupatorjem in domačimi izdajalci.

V spomin na te težke toda velike dni, bo občina Podnart praznovala prvi občinski praznik v dneh od 22. do 29. avgusta. V nedeljo 22. avgusta ob 15. uri se bo začelo slavo s spominsko svečanostjo padlim borcem na Ovsiašah. Na dan obletnice mučeniške smrti prvih talcev v Ljubnem, 24. avgusta, pa bo v Podnartu slavnostna seja občinskega odbora, ob 18.30 spominska svečanost na kraju v Ljubnem, kjer so padli talci, zvečer ob 20. uri pa slavnostna akademija. 22. avgusta bodo odprli tudi novo kino. Istega dne pa se bodo domači športniki pomerili v Podnartu v nogometu, iz Podnarta do Brda pri Ljubnem pa bodo še ocenjevalne motorne tekme. Dne 23. avgusta ob 16.30 uri bo priredila strelska družina heroja Staneta Zagarja iz Podnarta strelske tekme, ob 18. uri pa bo ObLO

„Da uresničil davne bi sanje, boj je izbral...“

Ko omenjamo praznik kroparskega ljudstva in njegovo borbo za svobodo, ne moremo mimo imena Staneta Zagarja, ki je bil duša uporniškega gibanja in je za lepo bodočnost naših narodov žrtvoval tudi svoje življenje. Spomin nanj in na njegovo hrabro revolucionarno dejanja ne bo med ljudstvom nikdar ugasnil in posebno Dobravčani se bodo vedno s ponosom spominjali tega legendarnega junaka narodnoosvobodilnega boja na Gorenjskem.

Stane Zagar je bil rojen 1895. leta na Zagi pri Bovcu. Med I. svetovno vojno je branil našo Primorsko pred italijanskim imperializmom. Ob zaključku vojne pa se je boril za slovensko Koroško. Ko pa je sprevidel, da se je jugoslovanska gospoda bolj bala delovnega ljudstva, kakor po-
hlepni tujevc in zato ni upala dati ljudem orožja za zaščito naše zemlje, se je razočaran nad slovenskim meščanstvom sprva povsem posvetil predago-

zimskih mesecih počeval zvečer tudi odrasle. On sam, njegova žena in sinova ter njegove hčerke so organizirale mladino in prirejali razne kulturne in športne prireditve in delo te organizacije bi bilo lahko še danes vzor vsem mladinskim organizacijam na Gorenjskem. Zagar je s pomočjo partijske celice, ki jo je organiziral ilegalno 1931. leta, razširjal napredno časopisje in revije in v zadnjih letih pred II. svetovno vojno vršil protifašistično propagando. Zandarji sa ga zaradi tega preganjali in protiljudska oblast mu je pozimi 1939. leta odpovedala službo in ga skupno s šestčlansko družino vrgla na cesto.

Vendar se je Stane Zagar v najtežjih dneh vrnil spet na Gorenjsko. 17. julija 1941. je prišel kot član Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet v Ljubljano na Jelovico. Tokrat so Nemci že popisali prebivalstvo in pripravljali izselitev Gorenjcev v Slezijo in Srbijo. Stane Zagar je 17. julija 1941 sklical konferenco gorenjskih partizanskih voditeljev in aktivistov na obronkih Jelovice pod Malim Gregorjcem. Na tej konferenci je Zagar poudaril, da je edina rešitev slovenskega naroda v borbi, zato je pozval ljudstvo k oboroženi vstaji. Zagar je vodil prve gorenjske partizane v bojih na Jelovici 8. avgusta 1941, nato pa je začel organizirano pripravljati vstajo delovnega ljudstva proti tlačiteljem in izkoriščevalcem. Ko je spoznal, kako je jugoslovanska policija streljala in pretepala delavce, ki so si hoteli s stankami izboljšati delovne pogoje, da bi lahko dostojno preživljali svoje družine, ko je videl, kako si vaški magnati prilaščajo kos za kosom kmečkem zemlji in potem pehajo družine malih kmetov v neizmerno bedo, se je njegova revolucionarnost še stopnjevala. Postal je partijski funkcionar in k njemu so prihajali po nasvete delavci z vse Gorenjske. Bodril jih je v najtežjih dneh, učil jih je sloge in jih navajal k izobraževanju. Svojo plodno dejavnost pa je razvil posebno na Dobravi in njeni okolici. Bil je vzoren pedagog in njegovi učenci danes s ponosom pripovedujejo, da so obiskovali Zagarjevo šolo, ki se je odlikovala po napredni smeri in demokratičnem vzgojnem postopku. Zagar je v

Heroj Stane Zagar

škemu delu, nato pa se je pridružil Komunistični partiji in je začel organizirano pripravljati vstajo delovnega ljudstva proti tlačiteljem in izkoriščevalcem. Ko je spoznal, kako je jugoslovanska policija streljala in pretepala delavce, ki so si hoteli s stankami izboljšati delovne pogoje, da bi lahko dostojno preživljali svoje družine, ko je videl, kako si vaški magnati prilaščajo kos za kosom kmečkem zemlji in potem pehajo družine malih kmetov v neizmerno bedo, se je njegova revolucionarnost še stopnjevala. Postal je partijski funkcionar in k njemu so prihajali po nasvete delavci z vse Gorenjske. Bodril jih je v najtežjih dneh, učil jih je sloge in jih navajal k izobraževanju. Svojo plodno dejavnost pa je razvil posebno na Dobravi in njeni okolici. Bil je vzoren pedagog in njegovi učenci danes s ponosom pripovedujejo, da so obiskovali Zagarjevo šolo, ki se je odlikovala po napredni smeri in demokratičnem vzgojnem postopku. Zagar je v

1942. leta iz malih grupic raste partizanske čete, bataljoni in odredi, je Stane Zagar padel v Crngrobu ob preboju iz nemškega obroča. To je bil težak udarec za vso Gorenjsko, vendar je v tem času njegovo delo že rodilo sadove. Zagarjev duh je živel v borcih.

Po osvoboditvi so Zagarjevo truplo prenesli na Dobravo in ga pokopali v skupen grob z njegovimi bojnimi tovariši v neposredni bližini šole, v kateri je pred vojno učil. Poleg njega ležita tudi sin Stanko, ki je herojsko padel spomladi 1942. leta v skalni duplini na Okroglem pri Kranju in hčerka Nada, ki je padla v borbah v Dalmaciji, ko je vodila skojevce na juriš.

Dobravčani se danes, ko smo svobodni in se uresničujemo želje našega heroja Zagarja, vse bolj zavedamo njegovega duha in njegovih dejanj, zato nam bo ostal v trajnem spominu.

Ivan Križnar

Uspela razstava

Razstava, ki so jo uredili v prostorih Metalurške šole, je bila na željo interesentov odprta ves minuli teden in je bila vsak dan izredno številno obiskana. Obiskovalci so dajali priznanje mojstrsko urejeni razstavi, ki prikazuje železarno in Jesenice v nekdanji, sedanji in bodoči silki. Strokovnjak Miloš Magolič, po katerega konceptu je bila razstava urejena, zasluži polno priznanje. Kakor domačini, so dajali priznanje razstavi tudi številni tuji in visoki predstavniki ljudske oblasti, ki so si razstavo ogledali.

„Najstrašnejša je mrtvih propaganda“

Nekaj sličic iz življenja internirancev v taborišču pod Ljubeljem - po pripovedovanju Janka Tišlerja

Sovražen pogled na »nadčloveka« je drago plačal.

LAKOTA

Ko je neki dan skupina internirancev zopet delala na novi cesti, so jim opoldan, kot po navadi, prinesli hrano v velikem kotlu. V brezbarvni vodi je tu in tam plaval tudi kak krompir ali list zelja.

Ko je bila hrana razdeljena, so se ljudje posedli po tleh ter srebrali juho s slastjo, čeprav je bila povsem neokusna in nezabljena. Da pa bi si kdo s tem potolažil silno lakoto, ni bilo niti misliti.

Po jedi so kotli ostali še nekaj časa na cesti. Kljub temu, da so bili prazni, so le zamikali nekega lačnega Francoza, ki jim je bil najbližji. Na robovih kotla je namreč opazil ostanke zelja. Lakota ga je premagala. Odločil se je. Počasi se je približal kotlu ter ga začel previdno lizati. Tisti hip ga je že opazil Nemeč. Skočil je nanj ter ga začel pretepati. Nato ga je odpeljal v taborišče, kjer je bil kaznovan za »predrznost« s 25 udarci z bikovko.

»JAZ BOM UBIT!«

Nekemu Poljaku, katerih je bilo tudi precej v taborišču, je po daljšem poniževanju in pretepanju le vzkipela kri tako, da je udaril svojega paznika SS-ovca z lopato.

To je bil vsekakor »višek predrznosti«. Takoj so ga prijeli in odpeljali v mučilnico, brez katere ni bilo nobeno nacistično taborišče. Tam so ga pretepli in mučili in ko so ga duševno in telesno strli, je moral hoditi ob vrstak postrojenih internirancev in venomer ponavljati besede: »Jaz bom ubit!«

To je vsekakor strašen primer psihološkega pritiska, ki ga

ostale internirance, — vendar brezuspešen poizkus, da bi strli njihovo moralo.

Seveda so Poljaka po končani ceremoniji takoj ubili.

MED KLASJEM JE TUDI LJULJKA

Na enem izmed mnogih sestankov s partizani so skupno skovali načrt o osvoboditvi internirancev in njihovem odhodu v partizane.

Vse je bilo natančno dogovorjeno. Interniranci bi morali pri odhodu na delo iznenada napasti straže ter se polastiti njihovega orožja. V istem času bi taborišče z obeh strani napadli partizani Kokrskega odreda in tako v odločilnem trenutku pomagali upornikom.

Načrt je bil dobro zasnovan, vendar je nekdo vse izdal in akcija ni uspela; Nemci pa so po vsem tem še bolj terorizirali in mučili uboge ljudi.

BOSI ČEZ KARAVANKE

Dne 24. avgusta 1941 so bili v Ljubnem streljani od Gestapa prvi talci radovljanskega okraja: Feliks Kavčič, Miha Stular, Jože Krivic, Anton Krivic in Anton Snedic. Domačinom so naznanili, da so bili tovariši streljani iz maščevanja za likvidiranega fašističnega sodelavca iz domačega kraja. Pet življenj so zahtevali rablji na šega naroda za glavo domačega izdajalca. Pričačovali so, da bodo s terorjem pognali našemu ljudstvu strah v srce, toda kruto so se zmotili. Mučeniška kri naših najzavednejših sinov je vzplamtela v upor in strnila ljudstvo v neuklonljivo herojsko silo, ki je po štirih letih borbe pometilo z okupatorjem in domačimi izdajalci.

V spomin na te težke toda velike dni, bo občina Podnart praznovala prvi občinski praznik v dneh od 22. do 29. avgusta. V nedeljo 22. avgusta ob 15. uri se bo začelo slavo s spominsko svečanostjo padlim borcem na Ovsiašah. Na dan obletnice mučeniške smrti prvih talcev v Ljubnem, 24. avgusta, pa bo v Podnartu slavnostna seja občinskega odbora, ob 18.30 spominska svečanost na kraju v Ljubnem, kjer so padli talci, zvečer ob 20. uri pa slavnostna akademija. 22. avgusta bodo odprli tudi novo kino. Istega dne pa se bodo domači športniki pomerili v Podnartu v nogometu, iz Podnarta do Brda pri Ljubnem pa bodo še ocenjevalne motorne tekme. Dne 23. avgusta ob 16.30 uri bo priredila strelska družina heroja Staneta Zagarja iz Podnarta strelske tekme, ob 18. uri pa bo ObLO

Obvestilo

Vsak član

PREŠERNOVE DRUŽBE

bo prejel najkasneje do 1. decembra 1954 naslednjih 5 knjig:
1. KOLEDAR ZA LETO 1955,
2. Povest Franceta Bevka: TUSA KRI, 3. Povest Olava Dušana: HOJA SKOZI TEMO, 4. Mladinsko povest Iva Zormana: SVOBODNI GOZDOVI, 5. Poljudnoznanstveno delo: DEŽELJE SVETA.

Letna naročnina, za katero prejmejo člani gornjih 5 knjig, je samo 240 dinarjev. Člani, ki prejmejo knjige po pošti, doplačajo za odpremo 20 dinarjev. Članarino lahko plačate tudi v obrokih.

Ker vsi poverjeniki niso zaključili vpisovanja članov, — dnevno pa se prijavljajo še nove, — tiskamo nekaj tisoč zbirke več.

Zato pohitite z vpisovanjem, ki bo zaključeno z objavo v časopisih. Opozorjamo, da bo cena zbirkam v prosti prodaji znatno višja od članarine.

Zahtevajte naše prospekte, ki so jih prejeli te dni vsi poverjeniki in knjigarne in preko katerih se lahko podrobneje seznanite z vsebino naših knjižnih izdaj.

Prešernova družba

Koncentracijsko taborišče pod Ljubeljem je bil kraj, kjer so trpeli ljudje pod krutim in zločinskimi nacističnim nasiljem, ki pa je v naši domovini le malo znano. Po trpljenju, mučenjih, nasilju, poniževanju in grozodejstvih se prav nič ne razlikuje od ostalih taborišč, katerih je bilo v zadnji vojni nemalo po vsej Evropi.

O življenju internirancev v taborišču, v katerem je bilo največ Francozov, Poljakov in le manjše število Slovencev, se žal bore malo ve. Interniranci so gradili predor pod Ljubeljem, ki naj bi predstavljal krajšo strateško povezavo z Baikanom in morjem.

Dolžnost tržiškega ljudskega odbora in prebivalcev, predvsem pa organizacije Zveze borcev bo, da bodo začeli temeljiteje zbirati in proučevati gradivo o tem taborišču.

Tudi mi bomo z današnjimi skromnimi, vendar značilnimi, sličicami iz življenja v taborišču skušali prikazati vse tisto trpljenje in nadčloveške napore, ki so jih morali ljudje pretrpeti pod nacističnim nasiljem.

INTERNIRANEC - IGRAČKA

Interniranci so kopali jarek okoli taborišča, seveda pod močno stražo SS-ovskih rabljev. Le-ti so se pri tem dolgočasili, ker razen priganjanja k delu niso imeli drugega opravila.

Tako se je eden izmed čuvajev, ki je sedel na bližnjem štoru, začel kratkočasiti s tem, da je obmetaval najbližjega interniranca s storžji. Interniranec je vse to nekaj časa mirno prenašal, nato pa je svojega čuvaja prebodel s pogledom polnima sovraštva. SS-ovca pa je ta pogled silno razburil. Razjarjen je skočil nanj, ga udaril s puškinim kopitom in ga nato tako pretepel, da se je one-
stvestil.

Gospodarske novice iz vse države

VEČJI PRIDELEK SENA

Na Hrvaškem bo letos pridelek sene mnogo večji kot lansko leto. Manjša količina in slabša kakovost sene bo le na zemljišču, ki je bilo dalj časa poplavljeno.

PORAST INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE

Zvezni zavod za statistiko je objavil, da znaša indeks industrijske proizvodnje v naši državi v prvih petih mesecih letošnjega leta 113. Narasčanje proizvodnje je vidno v skoraj vseh industrijskih panogah.

ZETEV NA HRVATSKEM

V vseh okrajih Hrvaške so že poželi ječmen, pšenice pa žanjajo. Kmetijski strokovnjaki menijo, da bo letošnji pridelek belih žit nekoliko pod povprečjem in za 15 do 20 odstotkov slabši kot lansko leto, medtem ko bo pridelek koruze zelo dober.

USPEŠEN POIZKUS PROIZVODNJE BOMBAZA

V Baranji so letos prvič na vzornih parcelah posadili seme bombaževca. Kljub slabim vremenskim razmeram se bombaževca dobro razvija in bo letošnji pridelek zadovoljiv.

NOVA TOVARNA PARAFINA

Po enomesečnem poizkusnem obratovanju je pred dnevi začela obratovati v Bosanskem Brodu tovarna parafina. Obenem je začela delovati tudi naprava za predelavo nafte. Zmogljivost nove tovarne je okrog 900 ton parafina na leto.

NAŠLI SO NOVA NAHAJALIŠČA RUD

V vzhodni Hercegovini, v območju Trebinja, Nevesinja in Bileča so odkrili nova nahajališča boksita, mangana, železove rude in premoga. Računajo, da so ta nahajališča zelo bogata. Strokovnjaki so mnenja, da znašajo rezerve boksita na tem območju več sto tisoč ton.

V Kranju bodo ustanovili gospodinjstvi biro

Iniciativni odbor Društva za napredno gospodinjstvo v Kranju, ki je začel delovati v preteklem mesecu, je sprejel med prvimi nalogami skrb za razbremenitev delovne žene.

V Kranju, kjer je posebno v tekstilnih tovarnah zaposlenih večina žena, silno pogrešamo takih ustanov in podjetij, ki bi razbremenila žene pri njihovih gospodinjstvenih poslih. Saj nimamo primernih kuhinj in menz, kjer bi se žene-delavke in njihove družine lahko primerne in poceni hranile, nimamo organizirane pomoči niti za najtežja gospodinjstvena dela, kot je pranje perila, čiščenje stanovanja itd.

Anketa je pokazala, da je v Kranju tak biro prepotreben, saj je veliko število žena za to živo zainteresiranih. Na eni strani imamo žene, ki bi nujno rabile pomoč pri gospodinj-

stvom, ker jim čas ne dopušča, da bi same to v redu opravljale, na drugi strani pa žene, ki bi to delo želele sprejemati in tako z zaslužkom pri tem izboljšale položaj svoje družine.

Zato je naša iniciativna odbora društva, da se tak biro v Kranju čimprej ustanovi. To bo pa možno le s pomočjo Mestne občine, ki bo, upamo, z razumevanjem pomagala pri ustanovitvi.

V Ljubljani in Mariboru taki biroji že uspešno delujejo in upamo, da bo tudi v Kranju v najkrajšem času začel z delom.

Zdravi so se vrnili domov

Svet za zdravstvo in socialno politiko pri OLO Kranj je tudi letos poslal na letovanje večje število zdravstveno ogrožene mladine s področja kranjskega okraja. Izbira ogrožene mladine je bila to leto izredno dobra, o čemer se je pohvalno izrazil tudi dr. Lunačkova, ki je obiskala kolonijo na Sušaku. Otroci so bili pred odhodom dvakrat pregledani in sicer jih je najprej pregledal sektorski zdravnik, nato pa še okrajna

zdravnica, ne glede, kje so bili otroci doma. Okrajni ljudski odbor je za zdravstveno ogroženo mladino tudi letos prispeval precejšnjo vsoto denarja. Skupni stroški letovanja so znašali okoli 2,8 milijona dinarjev. Od tega zneska pa je samo OLO prispeval dobri dve tretjini, ostalo pa so dali starši otrok.

Skupno je odšlo v kolonijo 490 otrok. Dve izmeni po 145 otrok sta bili v Splitu, 144 otrok je bilo na Sušaku, v Lomu nad Trzicem pa je bilo dvakrat po 28 otrok, ki so bili potrebni višinskega zraka. Letovanje je v vseh kolonijah lepo in dobro uspelo. Hrana je bila izdatna in dobra. Edino prva izmena otrok na Sušaku je imela slabo vreme, vendar so se otroci kljub temu vidno popravili. Kolonije so bile na letovanju po 21 dni, vse pa je Svet za zdravstvo in socialno politiko stalno nadzoroval.

Pedagoško osebje je svojo nalogo zadovoljivo opravilo tako v Splitu, kakor v Lomu, le na Sušaku bi lahko otrokom nudilo malo več zabave in razvedrila, kajti tudi otroci ne morejo biti brez tega in to bi ped. vodje v tej koloniji morali vedeti. Na vsak način pa moramo pohvaliti zdravstveno osebje, ki je spremljalo naše najmlajše na okrevanje. Njih delo sicer ni bilo veliko, pač pa je bilo veliko drobnega in neopaznega dela. Z izredno ljubeznijo in skrbjo so posvetili svoj čas mladini.

Namen letošnjega letovanja zdravstveno ogrožene mladine je bil torej dosežen. Otroci so se vidno popravili. Pred odhodom domov so bili v kolonijah ponovno pregledani in zdravstveno osebje je lahko ugotovilo samo to, da so se otroci okrepiili.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

V „Janini“ sta smeh in zdravje doma

Cebljanje s prikupnega vrta dečjih jasi na Gašteju pri Kranju me je zvrabilo, da sem si zadnjič pobliže ogledala to ustanovo. Upravnik tovariš Sinkovec me je prijazen sprejel in mi rade volje pokazal vse kotičke ter mi povedal marsikaj zanimivega o življenju otročičev, katerih matere so med tednom po večini zaposlene v tovarnah.

Ze prvi pogled na nasmehane, okroglice obraze mi je povedal, da je mladi rod v „Janini“ res lepo preskrbljen. Osemnajst otrok se je pred kratkim vrnilo s tritedenskega letovanja v Lovranu. Ob morju so si lepo opomogli. Na vprašanje, če je bilo v Lovranu tudi kaj obolenj, mi je tovariš upravnik odgovoril, da ne. Prav vsi otroci so se vrnili čili in zdravi in starši so bili s tolikšno skrbnostjo uprave nadvse zadovoljni. Otroci so pridobili na teži in tudi počrneli so na vročem južnem soncu.

Kmalu po vrnitvi okrevancev iz „Janine“ je tudi uprava otroškega vrta v Kranju nameravala poslati svoje varovance na letovanje v Lovran. Dobili pa so odgovor, da se je tam razširil paratifus. Tovariš Sinkovec se je takoj nato odpravil na da bi se prepračil, kakšno je stanje. Ugotovil je, da ni tako hudo. Otroci niso zboleli za paratifusom, temveč za parotitisom, kar slovensko imenuje-

Kako bo Tržič porabil denarna sredstva

Verjetno ni občine, mesta ali okraja, ki bi imel dovolj denarnih sredstev, da bi zadostil svojim potrebam. Podobno je tudi v Tržiču, kjer ima mestna občina na razpolago le polovico denarja, kolikor bi ga potrebovala.

Toda kljub temu se v Tržiču lahko opazi precejšnja gradbeno razgibanost.

LOMO gradi na fabriki 6 štiristanovanskih blokov, katere so začeli graditi julija lanskega leta in bodo predvidoma dograjeni in vsejšivi že v jeseni. Za ta stanovanja bodo uporabili 43 milijonov dinarjev. Razen tega gradi tudi Bombažna predilnica in tkalnica za svoje delavstvo 4 štiristanovanske bloke. Delo so zaradi nekaterih pomanjkljivosti začasno ustavili, vendar imajo najboljšo voljo z deli nadaljevati. Tudi tovarna obutve »Peko« gradi stanovanjski »trojček«.

Za elektrifikacijo okoliških vasi in samega mesta bodo u-

porabili 7 milijonov dinarjev. Grade 1 km visokonapetostnega daljnovoda. Tudi 1,5 km omrežja nizke napetosti bodo napeljali.

Razen teh del bodo letos tudi delali na reguliranju Mošenka v dolžini 300 m, za kar bodo uporabili 7 milijonov, regulirali pa bodo tudi Trziško Bistrico, kar bo stalo 4 milijone dinarjev. S tem v zvezi je tudi sanacija obstoječega vodovoda, ki je v načrtu.

Tako so že začeli s prvo fazo pri izgradnji vodovoda Hudi Graben, (Visoče, Leše, kar bo stalo 3,5 milijonov dinarjev. Tudi del vodovoda Sv. Neže, Brezje, Hrušice, Hudo je v delu.

To so le skope številke, ki nam pa zgornjo govore o naporih občine, da bi čim več napravila za lepše življenje svojih občanov. Le delovne sile jim primanjkuje. Če bi ta problem lahko elastičneje reševali, bi dela dosti hitreje napredovala.

Gasilska pionirska kolonija v Medvodah

Gasilska zveza LRS je sprejela na svojem Kongresu na Bledu v letošnjem letu predlog, da bo posvetila čimveč pozornosti vzgoji mladega kadra, ki bo kasneje nadomestil nastale vrzeli v prostovoljnih gasilskih vrstah. V ta namen je organizirala v mesecu juliju dve pionirski koloniji v Medvodah, v katerih je zbrala najmlajše prijatelje gasilske organizacije. V dveh izmenah so se razvrstili pionirji iz vseh krajev Slovenije v starosti od 9.—14. leta. Prva kolonija (od 1. do 17. julija) je imela to smolo, da je bilo vreme precej nagajivo in so imeli pionirji le malo sonca za kopanje. Dnevni red je bil prilagojen tako, da so imeli mladi gasilci dovolj prostega časa za igre in drugo zabavo.

Da bi z zabavnim delom združili tudi praktični del, zato so imeli pionirji redno vsak dan predavanja z teoretičnih poglavij gasilske službe. Predelali so pravilnik o gasilskih pionirjih, nekoliko gasilske taktike in pa spoznavanje gasilskega orodja in opreme. Se najbolj pa so bili veseli praktičnega dela in vežbanja z vedrovko. Vsakdo je rad poveljeval ali pa bil strojni oziroma napadalec. Mnogi so znali že prav večje upravljati z gasilskim orodjem. Največje veselje pa je bila vsem pionirjem mala motorna brizgalna.

Vsako popoldne pa so pionirji izrabili priliko, da so si ogledali svojo bližnjo okolico. Napravili so izlet v Škofjo Loko in na Lubnik. Posebno doživljajo zanje je bil ogled filma »Rdeče nebo nad Montano« v Ljubljani. Ob tej priliki so si ogledali z ljubljanskega gradu mesto Ljubljano in njeno življenje. Najbolj živahni so bili na obisku pri gasilskih poklicne

gasilske čete v Mestnem domu. Prijazni tovariši so razkazali vse svoje orodje in jim tolmačili njihovo delovanje.

Da so gasilski pionirji res pravilno razumeli namen te kolonije, so pokazali pri zaključnih izpitih, katere so opravljali vsi pred odhodom na svoje domove. Pogumno in samozavestno so stopali pred izpitno komisijo ter odgovarjali na vprašanja o gasilski organizaciji, orodju in preventivni službi. V praktičnem delu pa je vsakdo pokazal sposobnost poveljevanja v desetini. Končne ocene so pokazale resnično zanimanje naših najmlajših gasilcev, saj je bila nad 75% odličnih ocen.

Popoln uspeh kolonije mladih gasilskih pionirjev, ki je bila prva take vrste pri nas, je pokazal zaključek. Pionirji so izrekli vodstvu gasilske zveze LRS in vsem tovarišem, ki so se zavzeli za to kolonijo in jo vestno vodili, navdušeno priznanje in najtoplejšo zahvalo željo, da bi se taka letovanja ponavljala tudi še v nadaljnjih letih. Z obljubo, da bodo pridobljeno znanje prenesli tudi na ostale tovariše, ki so ostali doma in z zavestjo, da so se utrdili v gasilski misli, so se mladi gasilski pionirji razšli na svoje domove.

Iz Kamnika

Zaradi lažjega in cenejšega vzdrževanja javne razsvetljave je mestni komunalni odbor dal namestiti na glavnem trgu šest fluorescenčnih svetilk. Zdej je konec srednjeveške idile v polmraku in središče mesta je razkošno razsvetljeno.

Službene objave OGZ Kranj

Objava štev. 13

Dolgovi PGD za Gasilski Vestnik

Gasilska zveza LRS nam je z dopisom poslala poimenski seznam dolžnikov gasilskega Vestnika. Nekaj društev dolguje za leto 1953, a druga za leto 1954. Pri tem pripominjamo, da so gotova društva za leto 1954 že plačala naročnino v znesku 150.— din. dolgujejo pa še doplačilo 50.— din za izvod. Vsem dolgujočim društvom naročamo, da do 30. avgusta poravnajo zaostalo naročnino, ker jih bomo sicer morali poimensko navesti v Gorenjskem gasilcu zaradi površnosti pri plačilu obveznosti.

Imamo pa še pet društev in to: Bukovica, Kokra, Predoslje, Lom in Trboje, ki dolgujejo naročnino še za prejšnja leta in vsled tega ne sprejemajo Vestnika. Tudi ta društva naj uredijo svoje obveznosti ter se vključijo kot redni naročniki »Gasilskega Vestnika«.

Podatki zaslužnih članov

Prostovoljnim gasilskim društvom naročamo, da do konca septembra pošljejo poimenski seznam zaslužnih članov s točno navedbo njihovih zaslug in dejavnosti pred vojno, med NOB in po osvoboditvi.

Na pomoč!
Predsednik: Tvrđy Makso
Sekretar: v. z. Štefe Janko
Okr. poveljnik: Šiling Joško

PGD Bitnje

je zelo poštovovalno. Njegovi člani se zavedajo svojih dolžnosti in imajo orodje in opremo v redu in ga tudi skrbno čuvajo. Društvo je v pričetku leta sprejelo precejšnje naloge. Do danes je postavilo zidan sušilni stolp, ki je bil nujno potreben, saj so morali do sedaj sušiti cevi v raznih gospodar-

skih poslopih. Zele si tudi nabaviti gasilski avtomobil in pogajanja za nabavo so v teku. Se v letošnjem letu nameravajo zgraditi prepotrebni vodni bazen.

Kako delujejo gasilska društva v območju trziškega kota

31. julija 1954 sta predsednik OGZ in vršilec dolžnosti sekretarja obiskala nekatera društva trziškega okoliša. Ustavila sta se v Naklem, kjer sta si ogledala gasilski dom in pa njegove prostore. Orodjarna je bila v najlepšem redu. Tudi soba, kjer so do nedavnega pod vodstvom gasilskega društva imeli postajo prve pomoči, je bila vzorno urejena. Za red in čistočo v gasilskem domu gre vse priznanje dolgoletnemu gospodarju tovarišu Cirilu Tomazinu.

V Podbrezjah imajo zelo neprimeren dom, ki je pravzaprav stara kmetijska hiša. Soba za gasilce ni ravno v najlepšem redu. Prav neprimereno pa je, da imajo v sejni sobi gasilcev spravljen bencin, ki bi lahko povzročil požar že ob najmanjši neprevidnosti. Potrebno je, da društvo najde primernejši prostor za shrambo bencina ali pa si zgradi betonsko shrambo bencine.

V Žeji Bistrici sta si omenjena tovariša ogledala novo zgrajeni gasilski dom, ki je vasi v okras in ima primerne prostore. Tudi v orodjarni, ki je začasno še v nekem gospodarskem poslopiju na vasi, vlada lep red. Pohvalo zaslužijo člani in tov. poveljnik, ker so se tako poštovovalno lotili dela.

V Dupljah društvo izvršuje novo napravo za pranje cevi v gasilskem domu. Orodjarna seveda zato ni v takem stanju kot bi morala biti. Vsekakor pa je nujno, da je gasilski voz z opremo v stalni pripravljenosti,

ne oziraje se na druga dela v orodjarni. Pohvale vredno pa je, da gasilci iz Dupelj vzorno vzdržujejo dom in sproti popravljajo poslopje.

V Sebenjah nimajo gasilskega doma in orodje je shranjeno kar v bivši pekarni, ki nikakor ne odgovarja gasilskim potrebam. Priporočljivo bi bilo, da navežejo stike z LOMO Tržič, ki bo pomagal k ureditvi prostorov v nasproti stoječem neizkoriščenem gospodarskem poslopiju.

V Križah društvo pod vodstvom predsednika tov. Sitarja in poveljnika Kokalja dobro deluje. Za dom, opremo in vse prostore pa vzorno skrbi tovariš Valentin Zupan, ki je že 30 let gospodar društva. Škoda je le, da nekateri starejši člani stoji ob strani, namesto da bi aktivno delovali v korist ljudstva.

Se nekaj iz Selške doline

Ze v zadnjem »Glasu Gorenjske« je bilo podano delo gasilskih društev, vsled pomanjkanja prostora pa so bile nekatere ugotovitve izpuščene. Tako bi morali omeniti, da je v Selcih gospodarstvo v gasilskem domu na nizki stopnji. Pri ogledu doma cevi v orodjarni niso bile pravilno zvite in ne na svojih mestih, a tudi snaga v orodjarni ne more biti vzgled društva.

V Sorci so imeli dne 25. julija 1954 brigadno konferenco za društva iz Selške doline, katere so se udeležila vsa društva tega območja. Razpravljala so o tehničnem izboljšanju dela v društvih in pa o gospodarskih zadevah so se pogovorili. Po končani konferenci je bila izvedena nenapovedana praktična vaja za društvo Sorica. Opaziti je bilo razne pomanjkljivosti.

Ponovno svetujemo vsem društvom čimveč praktičnih vaj.

Vsa klasična astronomska znanost od Galilea in Newtona pa vse do ere orjaških observatorijev današnjih dni temelji na uporabi svetlobnih instrumentov, teleskopov, s katerimi raziskuje široko vsemirje. Na svetlobi, ki prihaja od nebesnih teles, je človeštvo zgradilo vse svoje astronomske znanje. Svetlobni žarki so elektromagnetno valovanje kakor žarki gama (sevajo jih radioaktivne snovi), žarki X (rentgenski), ultravijolični, infrardeči (toplotni) žarki ali radijski valovi, le da imajo pač svojo določeno valovno dolžino. Fizika namreč uči, da so med posameznimi vrstami elektromagnetnega valovanja razlike le v valovnih dolžinah.

Zato je razumljivo mišljenje znanstvenikov, da ni nobenega vzroka, da bi nebesna telesa oddajala le svetlobo, ne pa tudi drugih vrst elektromagnetnega valovanja kot osnovne oblike energije. Saj je znano, da obseva Sonce Zemljo tudi z nevidnimi žarki, n. pr. z ultravijoličnimi in infrardečimi. Za druge, od svetlobnih krajše žarke, je zemeljsko ozračje na veliko srečo živih bitij predebelo, tako nas ne dosežejo niti rentgenski, niti gama žarki. Plast ozračja okrog zemeljske oble propušta šele elektromagnetno valovanje večjih valovnih dolžin in to od 1 cm do 20 metrov, ki pade že v območje radijskih valov. In prav te vse-mirske radijske valove bi astro-

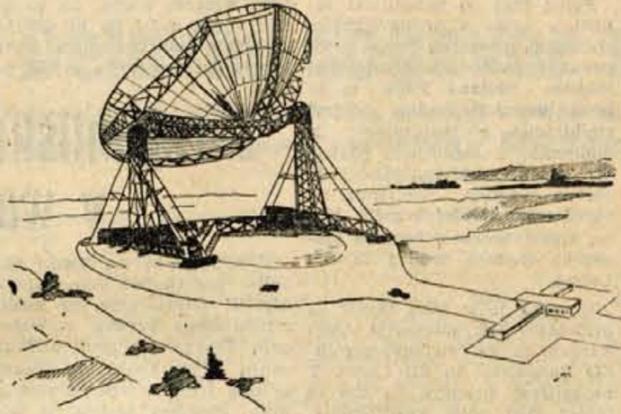
Pred osmimi leti se je rodila nova znanost - radioastronomija, ki proučuje vsemirje na podlagi kozmičnih radijskih valov

mrežasto anteno v obliki nekakšnega odprtega dežnika. Na podlagi vseмирskih radijskih valov je izdelal celo karto Rimske ceste, kjer je našel mesta najmočnejšega sevanja. Čeprav je prišla druga svetovna vojna in se je raziskovanje kozmičnih signalov moralo umakniti važnejšemu delu, so se strokovnjaki hote ali nehote še vedno srečevali z radijskimi valovi iz vsemirja, kajti večkrat je kakšna radarska naprava odpovedala zvestobo zavezniškim oboroženim silam, posebno v času največje aktivnosti sonca, ob pojavu sončnih peg.

Ko se je vojna končala in je bilo že precej podatkov zbranih ter sestavljeno že nekaj aparatov, je več prej omenjenih strokovnjakov takoj nadaljevalo z raziskovanjem vseмирskih radijskih valov. Tako se je rodila nova znanost, znanost proučevanja sonca, planetov, zvezd in celotnega vsemirja na osnovi radijskih valov. Nova veda - radijska astronomija - je stara danes šele osem let.

Pionirji nove znanosti so morali sestaviti nove instrumente ki naj bi koncentrirali in pojačali radijske valove, prejele

RADIJSKE ZVEZDE
Značilno je, da astronom na Zemlji ujame v svoj radioteleskop samo kozmične radijske valove z dolžino 1 cm do 20 m. Daljši valovi ne prodrejo do

2. Podoba novega, v vseh smereh gibljivega radijskega teleskopa, ki ga gradijo pri Jodrell Banku v Sheshiren, Anglija.

zemeljskega površja, ker se odbijajo na zunanji strani ionizirane (z elektriko nabite) plasti ozračja. Radijski aparat radioastronomija je torej »uglašena« le na valovne dolžine od 1 cm do 20 m.

Prvotno so znanstveniki mislili, da prihajajo vsi vseмирski radijski signali iz Rimske ceste; oddajala naj bi jih posebna žarišča v medzvezdnih plinih med najgostejšimi zvezdnimi skupinami. Se do danes pa niso mogli kljub največjemu prizadevanju dokazati, da bi radijske valove pošiljala katerakoli dosedaj znana vidna zvezda razen dveh izjem. Potem je leta 1947 nek britanski radioastronom ujel s svojim predelanim radarskim sprejemnikom neko kolebajoče valovanje, prihajajoče iz smeri znanega ozvezdja Laboda, prav podobno tistemu, zaradi katerega trpite, kadar poslušate s svojim radijskim sprejemnikom kakšno oddaljeno postajo. Leto pozneje so isto potrdili z bolj natančno metodo raziskovanja znanstveniki v Avstraliji, prepričani, da kolebajoče valovanje oddaja nek točkast vir radijskih valov v tem ozvezdju. Se neko drugo žarišče radijskega sevanja so odkrili leta 1948, doslej je pa znanih že preko 200 primerov. Imenovali so jih radijske zvezde.

Dejali smo že, da radijske zvezde ne odgovarjajo nobenemu poznanemu nebesnemu telesu. Znani sta le ena, dve izjemi. Prvo predstavlja Sonce s svojim radijskim sevanjem, posebno močni ob aktivnosti, ko prenašajo preko oble znane sončne pege. Druga je zanimiva meglenica Crab Nebula (ra-

kovica), katero ima astronomija za vroč plin, vse kar je ostalo od silovite eksplozije neke zvezde pred devet sto leti. Zvezdno eksplozijo imenujejo astronomi supernova in le tri pomni človeška pisana zgodovina v presledku 900 let.

Nekatere radijske zvezde so torej umirajoči ostanki neke supernove. Toda to ni vse. Poleti 1952 se je radioastronomom posrečilo izmeriti dve najmočnejši radijski zvezdi, mountpa-

lomarski astronomi pa so na tem mestu odkrili oblake plina, za katere menijo, da so zarodek novih zvezd. Če je tako, potem radijske zvezde predstavljajo smrt in rojstvo daljnih vseмирskih teles.

Radijski astronomom je uspelo dobiti radijske signale od meglenice daleč proč od naše lastne Galaksije, od meglenice, ki so pravzaprav tudi Galaksije s svojim milijardami zvezd, podobne Rimski cesti, v kateri je naš sončni sistem drobno zrnce.

NOVE APARATURE

Z novo opazovalno metodo se posebno na veliko bavijo Angličani, ki so izdelali že celo vrsto sprejemnih aparatov. V Avstraliji uporabljajo predvsem radijske teleskope z več manjšimi antenami, povezanimi v neke vrste baterije. S tako serijo anten je menda mogoče cmejiti žarišče radijskega valovanja veliko bolj kakor z uporabo ene same večje antene. Vendar še vseeno pričakujejo največ od ogromnega radijskega teleskopa, ki so ga sklenili zgraditi na samem angleškem otoku pri Jodrell Banku. Njegova mrežasta antena skledičaste oblike tvori nekako vboklo »zrcalo« s premerom 76 metrov. Vsa aparatura bo tehtala 1300 ton. Z njo bo mogoče opazovanje v vseh smereh, ker se bo gibala po tračnicah premera 100 m. Prepričani so, da bodo s tem velikim teleskopom dosegli več novih odkritij, pomembnih za razvoj nove radijske astronomije.

ČEDALJE MANJ LETEČIH KROŽNIKOV

Kakor poroča United Press je nek pripadnik ameriškega letalstva izrazil mnenje, da je število o »letečih krožnikih« letos padlo v primeri z letom 1952. Do 1. junija letos je bilo prijavljenih le 87 primerov. Vsekakor pa moramo računati na to, da je glavna sezona »letečih krožnikov« v mesecih julij in avgust, ki se »presenetljivo« ujema z dobo najpogostejšega padanja meteorjev. Leta 1952 so prijavi ameriškega letalstva 1700 primerov, leta 1953 samo 429. 90% primerov so letalski strokovnjaki popolnoma pojasnili (baloni, kosi papirja v vetru in celo nedolžni planet Venera), le 10% je ostalo zaradi nejasnega opisa »neidentificiranih«.

Zdi se, da je vse manj lahkovernežev, ki bi verjeli v »neznane leteče predmete«, prav zaradi temeljite znanstvene preiskave in boljšega obveščanja javnosti.

SLADKOR ZAVIRA RAST BAKTERIJ

Danes, v času antibiotičnih snovi, je posebno vredno omeniti, da zavirajo ali ustavljajo rast bakterij poleg antibiotikov (penicilin, streptomycin, aureomicin) tudi različne vrste sladkorja (saharidov). Pri poskusih na gnojnih in črevesnih bakterijah so opazovali na bakterijskem gojišču počasnejšo rast po dodatku majhnih koncentracij sladkorne raztopine. Najboljši je v ta namen grozdni sladkor, ki deluje močno bakteriocidno. To odkritje sedaj omogoča bojevanje z bakterijami, odpornimi proti antibiotikom.

RADIJSKI VODNIKI V MUZEJU

Vsak obiskovalec Ameriškega prirodoslovnega muzeja mesta New Yorka si pri upravi lahko izposodi majhen radijski sprejemnik s slušalkami, ki ga potem vodi po razstavi. V posebnem prostoru oddaja 5 oddajnikov z gramofonskih plošč kratek opis razstavljenih predmetov petim muzejskim dvoranam, opremljenim z mrežnimi antenami. Obiskovalec nosi sprejemnik, težak pol kilograma, preko ramen in ko hodi po muzejskih prostorih, izbere po želji določeno oddajo - razlago razstavljenega materiala.

Menijo, da je Ameriški muzej edina tovrstna ustanova na svetu z uporabo radijskih vodnikov.

KAJ PREPREČUJE KALITEV KROMPIRJA

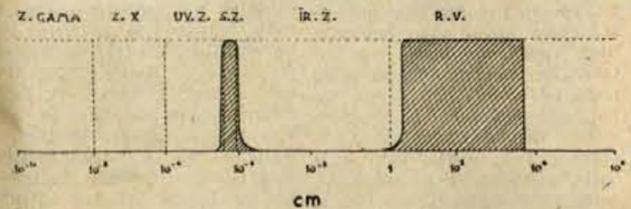
Po novejših raziskovanjih nastaja med vkladiščenim krompirjem kot produkt presnavljanja dve vrsti plinastih, rast zavirajočih snovi: neki neznani plini in ogljikovodik etilen s sorodnimi spojinami. Da krompir čim dlje ne bo kalil, mora ostati v shrambi čimveč omenjenih produktov dihanja (krompirja ne smemo preveč premetavati!). Zeo dobro se obnese direktno dovajanje plina etilena v skladišče. Tudi zrela jabolka, ki vsebujejo etilen, imajo podoben zavirni učinek na kalitev krompirja.

Ženski kotichek

Moderna torbica iz belega platna in bambusovim ročajem nam poleti vedno prav pride. Iz istega materiala lahko napravimo denarnico, cigaretno dozo, pas in še kako drugo malenkost

Prikupen model poletne obleke iz vzorčastega blaga

1. Celotni elektromagnetni spekter s posameznimi deli: ž. g. = žarki gama, ž. x. = žarki X, uv. ž. = ultravijoličasti žarki, s. ž. = svetlobni žarki, ir. ž. = infrardeči žarki, r. v. = radijski valovi. Črtani del spektra predstavlja propustnost, beli del nepropustnost atmosfere za določeno vrsto elektromagnetnega valovanja. Iz diagrama je razvidno, da propušta zemeljsko ozračje le vidne svetlobne žarke z majhnim delom ultravijoličastih in infrardečih (toplotnih) ter radijske valove do valovne dolžine 20 metrov.

nomi na materi Zemlji morali videti, oziroma bolje - slišati.

SIGNALI IZ VSEMIJRJA

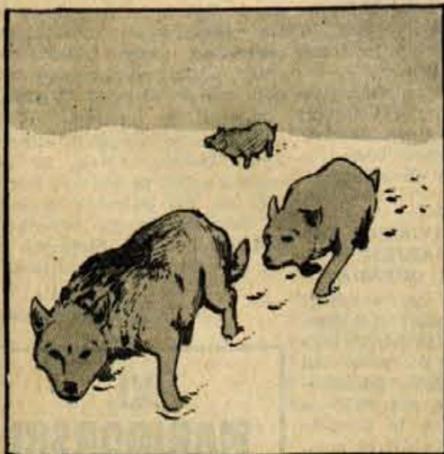
Prvi je prejel iz vsemirja do tedaj neznane radijske signale pred dva in dvajsetimi leti ameriški inženir Karl Jansky. Seveda izraz »signal« ne pomeni razumnega sporočila, kakor so si nekateri senzacija željni časnikarji domišljali, temveč je to le večja ali manjša mešanica radijskih valov, ki povzročajo v sprejemniku rahel, piskajoč šum. Sledeč opazovanjem Janskega, je pričel nek drug ameriški inženir Grote Reber problem kozmičnih radijskih valov temeljito raziskovati in je v ta namen zgradil radijsko sprejemno postajo s posebno

iz vsemirja. Z drugimi besedami, radijski astronomi so potrebovali radijski teleskop. Zato je primerna tudi znana radarska aparatura, s katero pošiljajo radijske valove kratkih valovnih dolžin na Luno ali meteorje in jih po odboju spet registrirajo. Radarskemu teleskopu so dodali nekoliko drugačen aparat za analizo valovnih dolžin prejetih vseмирskih signalov in nastal je tako imenovani radijski spektroskop.

Z radioteleskopom, radiospektroskopom in radarsko tehniko raziskuje novi radijski astronom celotno vsemirje: meglenice, zvezde, Sonce, Luno, planete in meteorje.

SEPAVEC • zgodba o volku •

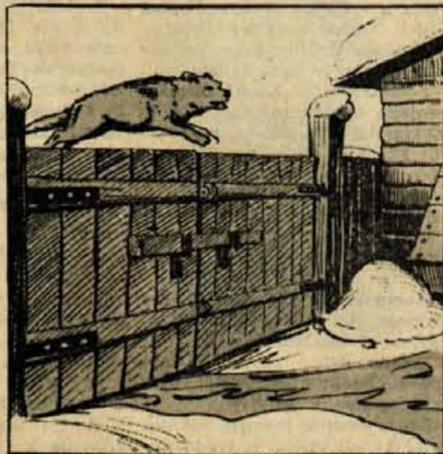
PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V. DRŽAJ

45

Sepavec se je kaj kmalu znašel v novem življenju. Decembra meseca se je slučajno priključil volčjemu paru, ko je le-ta zasledoval svoje čredo.

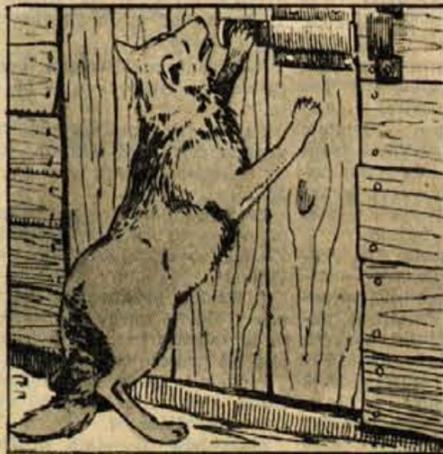
Vsi trije krvoloki so bili mladi in nerazsodni. Čakali so, da bi omagalo tele ali pa krava. Po tridnevnem brezuspešnem zasledovanju so zapustili sled za čredo. Sepavec je tako veleva. Bil je največji, najpametnejši in najživahnejši od trojice. Druga dva sta ga priznala za vodnika.

46

Snežilo je in vreme je bilo iz dneva v dan bolj hladno. Hrana je bila pičla in nikakor ni več zadoščala. Neke noči je vodil Sepavec svoja dva tovariša iz pokrajine prepado v majhno naselbino ob reki. Spremljevalca sta se bala ljudi in jih sovražila.

Na farmi je vladal mir. Zaradi previdnosti je Sepavec poiskal senco visokih dreves in se ustavil. Tam sta tudi njegova tovariša nenadoma obstala. - S kratkim zaletom je nato Sepavec preskočil vhodna vrata ograde.

47

Znašel se je pred vrati svinjaka... Stal je na zadnjih nogah, s prednjimi pa praskal po njih ter strastno vdihaval soparico, ki je prihajala iz notranjosti.

In glej - vrata so se nepričakovano odprla. Hreščanje zarjavlega železa je prebudilo prašiče. Na vso moč so zakrullili, kar je Sepavca tako raztogotilo, da je najbližjemu kričanju pregrizel vrat, nato premeril ogrado ter jo sprepreskočil.

48

Medtem so gospodar in njegovi delavci preiskali svinjak. Našli so volčje sledove ter v mesečini spoznali Sepavčovo pohabljenno nogo. Zgodba o šapi jim je bila približno znana.

»Kaj naj ukrenemo?« je vprašal gospodar ter pristavil: »Zasledovali jih bomo in pokončali.«

Nekaj minut kasneje sta se dva jezdeca na iskrnih konjih v divjem diru podila za roparji. Molče sta jim sledila dve vneta hrtla...

V zgornji bohinjki dolini sta dve strelski družini in sicer SD »Sodja Anton« Srednja vas in »Savica« v Stari Fužini. Dela v teh družinah zadnje čase ni bilo opaziti. Vzrok temu je, da ni bilo dobrih organizatorjev in pa pomanjkanje ustreznih pušk in nabojev. »Savica« pa se je znašla. Nabavili so naboje, puške pa so si začasno izposodili. Preteklo nedeljo so že priredili društveno tekmovanje, v katerem so sodelovali večinoma mladinci. Doseženi uspehi so kar zadovoljivi. Najbolj so se izkazali Anton Zupanc, Janko Zalokar, Franc Znidar, Janez Znidar ter Alojz Zalokar, vsi iz Stare Fužine.

Upamo, da se bo delo te strelske družine v prihodnosti še bolj razgibalo. »Savica« pa naj bo za vzgled tudi SD »Sodja Anton«, ki doslej žal še ni dosti pokazala.

Prometna nesreča na Posavcu

Dne 9. avgusta 1954 se je pripetila prometna nesreča na klanecu pred vasjo Posavec. Iz Kranja proti Jesenicam je vozil tovorni avto FEDERAL, last Slovenija ceste Ljubljana, na katerem je bil težak buldožer. Ker je bil tovor težak, je vozil zelo počasi. Pred vrhom klanca pa je menjal brzino in se pri tem za trenutek ustavil na sredini ceste. Za njim je vozil osebni avto tovarne »Peko«. Cesta na tem mestu je nepregledna, ker pa je vozil s precejšnjo brzino, šofer ni mogel več zaustaviti avtomobila. Tako se je zaletel v zadnji del tovornega avtomobila. Po ocenitvah komisije je na osebnem avtomobilu cca 100.000 din škode.

S sodišča Zasluzena kazen

Ze v predzadnji številki našega lista smo opisali malomarno in nepravilno poslovanje blagajničarke podjetja »Kurivo«, ki si je postopoma od lanskega septembra do letošnjega junija pridržala okoli 200 tisoč dinarjev.

Te dni je bila obtožena A. T. tudi pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani obsojena na štiri leta strogega zapora.

Verjetno bo ta primer prav dobro opozorilo vsem tistim, ki bi se radi na podobne načine okoriščali s splošno družbeno imovino.

100 uspehov na 1 oglas v našem tedniku

Kratke iz Kamnika

Na novem mostu čez Nevljico so postavili štiri visoke in lepo oblikovane betonske stebre s svetilkami. Most bo dobil še ograjo. Ko bo uravnan še desni breg Nevljice okrog mosta, bo začetek široke ceste proti Mekinjam res v okras mestu.

Pretekli teden je bila prodajalec na trgu prvič na razpolago nova nakrta tržnica. Zgrajena je ob strugi Bistrice, tako da s tem mestni park za veselice in prireditve ni prav nič prikrajšan s prostorom, prirediteljem pa ne bo treba postavljati posebnih stojnic. Tržnica je 40 metrov dolga, prostori pa so praktično razdeljeni. Meščani so sprejeli novost na trgu z vidnim zadovoljstvom, prodajalci pa so kar tekmovali za prostore. Zdaj bo trgovanje omogočeno tudi v slabem vremenu.

Zaradi gospodarske razstave, ki bo proti koncu meseca v prostorih kamniške gimnazije, bodo popravni izpiti na gimnaziji že 25. avgusta. Izpiti bodo

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte ob 5.35, 6., 7., 13., 17., 19. in 22. uri.

V nedeljo 15. avgusta: 8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro, 9.00 Otroška predstava, 12.00 Pogovor s poslušalci, 12.30 Pol ure za našo vas, 13.30 Zeleli ste — poslušajte! 15.45 Po naši lepi deželi — Vasja Ocvirk; Po poteh roške ofenzive, 18.00 Radijska igra — I. Miller; Smrt trgovskega potnika, 20.00 Francoski šanson, 20.30 Sportna poročila, 20.40 Pester spored opernih melodij, 22.40 Filmske melodije.

V ponedelje 16. avgusta: 7.05 E. Grleg; Lirična suita, 7.30 Za gospodinje, 8.10 Lahek spored izjava Mariborski ansambel, 8.30 Za pionirje, 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Zorka Prelovca, 12.20 Kmetijski nasveti, 14.30 Novi filmi, 14.40 Narodne pesmi poje Slovenski oktet, 15.30 Zeleli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Borislav Stankovič; Stanoja, 16.15 Promenadni koncert, 18.00 Nasveti za dom, 20.00 Opera in lahka glasba, 20.30 Radijska univerza — dr. Vital Manohin; Ali vplivajo atomske eksplozije na vreme.

V torek 17. avgusta: 7.00 Pregled tiska, 8.30 Cicibanom — dober dan! 12.00 20 minut v Veselimi godci, 12.20 Kmetijski nasveti, 12.30 Opoldanski koncert, 14.30 Iz znanosti in tehnike, 15.30 Zeleli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Zdenko Stambuk; V etopijskih džunglah, 16.15 Promenadni koncert, 18.00 Sportni tednik, 20.00 Pol ure domače pesmi, 20.30 Tedenski notranje-politični pregled, 22.20 Plesna in zabavna glasba.

šport * šport * šport

Šah

Organizirani radovljiški šahisti so v letošnjem juliju kar uspešno odigrali tri prijateljske medklubske moštvene dvojboje. Srečanje s SD Tržičem so odločili v svojo korist z rezultatom 6:2; z enakim rezultatom so odpravili tudi SD Bled, proti SD Lescam pa jim je šlo malce tesneje, saj so zmagali le s 5:3, čeprav sta dva prejšnja dvojboja končala za Leščane dosti bolj porazno, 7:1 in 7^{1/2}:2^{1/2}.

Poleg tega so radovljiški šahisti v zvezi s proslavljanjem občinskega praznika Radovljice povabili medse mednarodnega mojstra Stojana Puca, ki je proti osemindvajsetim odigral simultanko z rezultatom: 20 dobljenih, 1 izgubljena partija ter sedem remijev. Dobil je Anton Wagner, remizirali pa so: Zorman, Galof, Simčič, Kaše, Malej, Stefanovičeva in Marozova (zadnja trojica iz SD Lesce).

Pravkar je v teku turnir za pridobitev III. kategorije. Udeležujejo se ga četrtokategornik SD Radovljice in SD Lesce. V najboljšem primeru bo dal ta turnir štiri nove kvalifikacije.

Športniki na odmor

Zveza športov Slovenije je ena prvih družbenih organizacij, ki odvarja svoje letovišče iz sredstev, ki jih je prejela od Izvršnega sveta LRS za povečanje števila letoviščarjev. Tako bodo lahko športni delavci, športniki in njih svoji poceni preživeli svoj letni odmor pod šotri ob morju pri Rovinju, saj bo celodnevna oskrba znašala le 240 do 260 din. Prijave sprejema Zveza športov Slovenije, Ljubljana, Likozarjeva ul. 12, telefon 31-385.

Letovišče je odprto od 3. avgusta naprej.

Boks - namesto nogometa v Tržiču

Tržič je proslavljaj občinski praznik. Program je bil izpopolnjen tudi z raznimi športnimi prireditvami.

NK Ljubelj je povabil nogometne SD Prešerna iz Radovljice, da se 5. avgusta udeležijo tekem za pokal občine Tržič. »Prešeren« se je temu vabilu odzval. Moštvi sta bili precej izenačeni in tekma je bila lepa in borbena. Nekako 10 minut pred koncem tekme, ko so gostje vodili z 2:1, je bil izvršen prekršek nad vratarjem gostujočega društva ter je sodnik po-

polnoma pravilno prisodil kazenski strel zoper domače moštvo. Vratar gostov pa se ni mogel zdržati in je vrnil udarec enemu domačih igralcev, kar je vsekakor bilo zelo nešportno. Takrat pa je privihal na igrišče tehnični vodja NK Ljubelja tov. Šter ter fizično napadel vratarja gostujočega moštva. Ze itak vročekrvna publika je bila navdušena nad tem podvigom in je takoj tudi ona vdrila na igrišče. Eden izmed gledalcev — Ivan Manfreda, pa je tudi fizično napa-

del vratarja, ga s pestjo tako udaril po desnem očesu, da so vratarja nezavestnega odnesli z igrišča.

Zaslugo, da ni prišlo do splošnega pretepa je treba pripisati predvsem moštvu SD Prešerna, ker je kljub življenjski nevarnosti ohranilo mirno kri. Tudi sodnik je pravilno prisodil, ko je z igro nadaljeval.

Precejšnjo krivdo za ta napad nosi NK Ljubelj v Tržiču. Za tekmo namreč niso postavili stranskih sodnikov niti določili društvenih rediteljev. Druga napaka je bila v tem, da je bilo veliko gledalcev za vrati gostujočega moštva, kar je precej oviralo vratarja.

Kakšen bo epilog tega »srečanja«, sedaj še ni znano. Manfreda se bo moral zagovarjati pred sodiščem zaradi lahke telesne poškodbe in sodišče bo že našlo ustrezno kazen, da mu bo ohladilo prevročo kri. O dogodku pa bo vsekakor moral razpravljati tudi odbor Nogometne podzveze v Kranju in upamo, da bo presodil tako, da bo v opomin tudi ostalim društvom, ker takih izpadov ne želimo videti na naših nogometnih igriščih!

Z republiškega prvenstva v waterpolu

V nedeljo so na Bledu najboljši waterpolisti Slovenije zaključili tekmovanje za naslov republiškega prvaka v waterpolu. Zmagala je proti pričakanju ekipa Ljubljane. Tekme so bile izredno lepe in razburljive. Posebno napeta je bila tekma med Ljubljano in Ilirijo, ki je odločala o letošnjem slovenskem prvaku. Tudi kranjska Mladost je pokazala, da je od lanskega prvenstva močno napredovala. Ravno tako igra ekipa Bleda veliko bolje kakor preteklo sezono.

Kranjčani so v tekmi z Ljubljano pokazali, da bi lahko zmagali, če bi nadaljevali v drugem polčasu z istim tempom kakor v prvem. Prvi polčas so odločili z 2:1 v svojo korist.

Zadnje tri ekipe Celje, Partizan (Sobota) in Rudar niso mogle kljubovati boljšim.

Vrstni red posameznih ekip je naslednji: 1. Ljubljana, 2. Ilirija, 3. Branik, 4. Mladost, 5.

Bled, 6. Celje, 7. Partizan (Sobota) in 8. Rudar.

Organizacija tekmovanja je bila odlična in bi lahko bila vzgled vsem prirediteljem tvorstnih tekmovalj.

Taborjenje na Bledu

V ponedeljek je pričela taboriti v Zaki ob Blejskem jezeru 80-članska skupina pionirjev, mladincev in članov »Partizana« Jesenice. Tabor imajo krasno urejen in bodo izkoristili 3-tedensko bivanje kar najlepše. Poleg kopanja in sončenja bodo vadili, saj imajo s seboj telovadno orodje. Organizirali bodo več tečajev in se na taborjenju telesno in duševno utrdili za prihodno sezono, ki obeta biti še boljša. Vsi, predvsem pa pionirji in mladinci, so se nemalo veselili taborjenja, ki jim ga je omogočilo društvo. Taka skrb uprave za vzgojo članov je vsekakor hvalevredna.

Dirke so uspele

Kakor vsako leto, je bilo tudi letos na Ljubelju organizirano tekmovanje m orjev in avtomobilov. Z udeležbo Avstrije, Nemčije, Italije, STT, Hrvaške, Srbije, Bosne in Hercegovine in Slovenije je bilo tekmovanje dokaj kvalitetno. Najboljši čas je na 500 m metrov dolgi progi dosegel Avstrijec Weingartmann 5:28.6 pred našim tekmovalcem Barbaričem 5:33.0.

Ljubeljska dirka bo odslej vsako prvo nedeljo v avgustu.

Kino spoređi

Kino »Storžič«, Kranj: 12. do 15. avgusta angleški film »Odpeljani«. Matineja 15. avgusta ob 10. uri »Deca Evrope«. 16. do 18. avgusta švicarski film »Deca Evrope«. 19. do 22. avgusta fr. film »Vrag v telesu«. Predstave dnevno ob 16., 18. in 20. uri.

Letni kino »Partizani«: 12. do 15. avgusta švicarski film »Deca Evrope«. 16. do 18. avgusta francoski film »Vrag v telesu«. 19. ameriški film »Titanik«. — Predstave dnevno ob 20. uri. — Za šrambo koles preskrbljeno.

Kino »Svoboda«, Strazišče: 14. do 15. avgusta švicarski film »Deca Evrope«. Predstave v soboto ob 19. uri, v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri. 17. in 18. avgusta francoski film »Vrag v telesu«. Predstava ob 19. uri.

Kino »Krvave«, Cerklje: 14. in 15. avgusta ameriški film »Fant

s trobotom«. Predstave ob sobotah ob 20.30 uri, ob nedeljah ob 17. in 20. uri.

Kino »Radio«, Jesenice: 15. do 17. avgusta ameriški barvni film »Dvboj pri srebrnem potoku«. 18. do 21. angleški film »V sencih sovražstva«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 18. in 20. uri in v slučaju slabega vremena ob 16. uri. — Vsako nedeljo dopoldne matineja ob 10. uri. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino »Plavž«, Jesenice: 15. do 17. avgusta angl. film »V sencih sovražstva«. 18. do 21. avgusta ameriški barvni film »Dvboj pri srebrnem potoku«. Predstave v torek, sredo in petek ob 20. uri, v nedeljo ob 18. in 20. uri in v slučaju slabega vremena ob 16. uri. Vsako nedeljo ob 10. uri matineja. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

OBJAVE - OGLASI

MALI OGLASI
Dipl. dentist Ivo Bajželj — Strazišče 109 — zopet redno ordinira.

Dr. Hibernik Ivan bo od 16. avgusta ordiniral na Kalvariji 21 dnevno od 16. do 18. ure razen ob sobotah.

Podpisani preklicujeva besede napram Regovčevi. — M. G. in K. T.

Naša sem moško zapestno uro na cesti pod Naklem. Košir Marija, Ziganja vas 30, p. Križe.

Prodaj mlatilnico na motorni pogon in čistilnik (pakelji). Franc Čebavs, Ljubno 12, pošta Podnart.

J. Prelog preklicujem izjave zoper Marijo Stravs v Kranju in se zahvaljujem, da je odstopila od nadaljnega postopka.

Prodaj rabljene avtogume 600/16, pripravne za gumi voz. Anže, Strazišče 42.

Zamenjam dvosobno družinsko stanovanje s pritliklinami v Kamniku za približno enako po možnosti v Kranju. — Naslov v Kranju v upravi lista.

Enostanovanjsko hišo ali stanovanje v Strazišču zamenjam za enako v Ljubljani. Ponudbe na upravo lista.

ljujem, da je odstopil od tožbe. Zaradi selitve ugodno prodam razno pohištvo. — Kranj, Novi dom 88.

Sprejemem dobrega, poštenega, samostojnega elektromonterja z večletno prakso. Nastop takoj. Naslov v upravi lista.

Prodaj dobro ohranjen divan. Naslov v upravi lista.

Steklarstvo - Kranj obveščajo cenjene odjemalce, da je svoja steklarsko delavnico preselilo iz Hlebševje hiše na Titovem trgu v nove prostore Koroška cesta 19 (bivša patronarna) — telefon št. 259. Podjetje sprejme v službo takoj dva steklarska pomočnika in enega vajenca.

Kamnoseštvo - Kranj, Iščemo vajenca. Zglasiti se Kranj, Tavčarjeva 1 ali Koroška 39.

Kupim dobro ohranjeno polovično violino. Ponudbe poslati v upravo lista.

Brezobrestno posojilo za dograditev ali visoko nagrado nudim, kdor mi preskrbi stanovanje v Kranju ali okolici za tričlansko odraslo družino. Ponudbe pod »Vselitev 1954«.

OBJAVA

Industrijska gumarska šola »Savca« v Kranju sprejme v šolskem letu 1954-55 30 učencev (moških).

Pogoji: dovršenih 15 let starosti in telesna odpornost. U-

čenci morajo imeti z uspehom dovršeni 2 gimnaziji. Šola traja 3 leta z zaključnim praktičnim in teoretičnim izpitom kvalificiranega gumarja. Stanovanje in hrana v domu šole.

Prošnjo za sprejem, kolkovanje z din 30, življenjepis in zdravniško spričevalo je treba poslati do 20. 8. 1954.

Sprejemni izpiti iz računstva in slovenskega jezika bodo ob koncu meseca avgusta. O točnem datumu izpitov bodo zainteresenti pisмено obveščeni.

Poziv BORCEM, AKTIVISTOM IN FUNKCIONARJEM KOKRŠKEGA ODREDA

Obveščajo se vsi nekdanji borci in funkcionarji Kokrškega odreda ter aktivisti tega področja, da se bo v okviru enot, ki so v času narodnoosvobodilne borbe operirale na teritoriju Stajerske in pozneje pripadle k IV. operativni zoni, formalni Kokrški odred.

Na prošlavo »Stajerska v borbi« bomo odšli v popolni takratni borbeni formaciji z vsemi bataljonskimi in drugimi štabi na čelu. V ta namen je že formiran, z vsemi vodilnimi tovariši, nekdanji štab odreda. Tovariši borci, aktivisti, komandirji in komandanti bataljonov! Ob spominih na naše najtežje borbe v Lomu, Kovorju, Trsteniku in Begunjah, vas

pozivamo, da se še enkrat enotno kot tedaj, zberemo v formacijo nekdanjega Kokrškega odreda in skupno odidemo na Ostrožno. Računajoc na vas kot v času narodnoosvobodilne vojne, je štab prepričan, da se boste našemu pozivu odzvali polnoštevno in da bo tako naša enota odšla na Stajersko izpopolnjena do zadnjega borca.

Prijave za udeležbo sprejemamo preko terenskih odborov Zveze borcev in naj se zato vsakdo zglati na svojem terenu, kjer bo dal potrebne podatke. O zbornem mestu odreda in dnevu odhoda na Stajersko boste še pravočasno obveščeni.

Bivši štab Kokrškega odreda

XI. MARIBORSKI TEDEN

od 7. do 15. avgusta 1954
VELIKA GOSPODARSKA RAZSTAVA
KULTURNA IN SPORTNA REVILJA
25% POPUSTA NA ZELEZNICI!